

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Spacerkiem przez Międzyrzecz

czas trwania: 4 godziny, typ: piesza, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Międzyrzecz to średniej wielkości miasto powiatowe, leżące w województwie lubuskim. Jego nazwa wzięła się od dwóch rzek: Obry i Paklicy, które przez nie przepływają. Miasto może poszczycić się bogatą historią, bowiem zaliczane jest do najstarszych grodów na ziemiach polskich. Pierwsze, pewne o nim informacje pochodzą już z 1005 roku, a same prawa miejskie uzyskał już przed 1248 rokiem.

Największą atrakcją Międzyrzecza są ruiny zamku zlokalizowane na tzw. Wyspie Zamkowej. Dostać się do niej można najlepiej od strony Rynku, przechodząc przez dom bramny. Sam zamek zbudowany został ok. 1350 roku przez króla Kazimierza Wielkiego i pełnił charakter twierdzy obronnej. Na przestrzeni wieków był niejednokrotnie najeżdżany, niszczone i odbudowywany. Jego kres nastąpił podczas wojen szwedzkich w XVII wieku. Obecnie można go zwiedzać wchodząc na dziedziniec, jak również izbę tortur w nim zlokalizowaną.

Obok zamku znajduje się dawny dom starostów międzyrzeckich, w którym obecnie mieści się muzeum. Do jego najcenniejszych eksponatów zalicza się największy w Polsce zbiór portretów trumiennych. Na równie szczególną uwagę w Międzyrzeczu zasługuje też przepiękny ratusz (1581), który swoje obecne kształty zawdzięcza przebudowie z 1813 roku. Wśród zabytków sakralnych należy koniecznie zobaczyć dawny kościół ewangelicki (obecnie katolicki) św. Wojciecha (1834), który znajduje się przy Rynku, zaraz za Ratuszem.

Drugi, niemniej interesujący, jest gotycki kościół św. Jana Chrzciciela (XIVw.), który znajduje się niemal na wprost kolejnego międzyrzeckiego zabytku, a mianowicie neogotyckiego budynku poczty głównej. Wycieczkę można zakończyć oglądając zniszczony budynek stacji kolejowej, który wygląda jakby z utęsknieniem czekał na lepsze czasy.

Program wycieczki

Międzyrzecz

Zamek piastowski (XIV – XVI w.)

Dwie basteje strzegące bramy

Na weekend warto zaplanować odwiedzenie Międzyrzecza. W widłach Obry i Paklicy stoi tu zamek - jedyny zachowany w Polsce przykład ufortyfikowania bramy zamkowej dwiema potężnymi bastejami.

Co najmniej od IX w. istniał tu drewniany gródek ulokowany na sztucznym wzniesieniu. Na polecenie Kazimierza Wielkiego wzniesiono w tym miejscu mury zamek na planie regularnym, dopasowując kształt jego murów obwodowych do założenia grodowego. Stoją one, z wyjątkiem odcinka północnego, na dawnych wałach ziemnych. W 1520 r. zamek zdobyły i spaliły wojska niemieckie, lecz ze względu na ważne dla obrony Wielkopolski położenie został odbudowany i zmodernizowany.

Zgodnie z obowiązującymi w pierwszej połowie XVI w. zasadami sztuki fortyfikacyjnej, dla wzmocnienia obrony po obu stronach bramy wzniesiono dwie potężne basteje o średnicy wewnętrznej ponad 10 m i grubości murów sięgającej 3,5 m. W dolnej kondygnacji mieściły się stanowiska dla artylerii, a w górnej - dla piechoty strzelającej z broni palnej. Basteje nakryto ogromnymi stożkowatymi dachami. Niestety, dość szybko ten rodzaj fortyfikacji przestał być skuteczny i stał się jedynie atrakcją turystyczną. Udoskonalona artyleria już pod koniec XVI w. świetnie radziła sobie z takimi budowlami. Zdobycie zamku przez Szwedów w połowie XVII w. zakończyło istnienie tej warowni. Starosta Piotr Opaliński próbował jeszcze w 1691 r. podnieść zamek z ruin, ale bezskutecznie.

W latach 1954-1958 przeprowadzone zostały badania archeologiczno-architektoniczne, a później dokonano remontu murów. Basteje i jeden ze zrekonstruowanych budynków nakryto dachami. Obecnie mieści się tu muzeum regionalne z największą w Polsce kolekcją portretów trumiennych, którą oczywiście warto zobaczyć.

52°26'41"N 15°34'19"E | na mapie:A

Międzyrzecz

Muzeum im. Alfa Kowalskiego, dawny dom starostów międzyrzeckich (1719)

Najstarsze wzmianki o Międzyrzeczu pochodzą z 1003 r. (w związku z lokacją klasztoru benedyktynów). O mieście położonym w widłach Paklicy i Odry mówi się jednak dopiero od XIII w., kiedy nastąpiła jego oficjalna lokacja. Wcześniej był tu gród, osada wokół niego, zamek. W XV w. Międzyrzecz stał się jednym z największych ośrodków miejskich Wielkopolski. Jako bogate miasto królewskie był siedzibą kasztelana i starosty. O piastowanie intratnego urzędu w tym miejscu starały się wielkie osobistości polityki. Starostami międzyrzeckimi byli m.in. Łukasz Górka, Stanisław Ostroróg, Jan Zamoyski, Bogusław Leszczyński czy Piotr Opaliński (co nie znaczy, że tutaj mieszkali; wystarczało im czerpanie stąd profitów).

Aż do potopu szwedzkiego kasztelanią i siedzibą starosty był zamek. Zniszczony (po raz kolejny zresztą) w 1655 r. nie nadawał się już do zamieszkania. W 1691 r. za jego remont zabrał się Piotr Opaliński. Kolejny starosta – Mateusz Radomicki - zarzucił jednak ten pomysł i w 1716 r. rozpoczął naprzeciwko budowę nowej, murowanej siedziby. Trzy lata później zakończył ją Stanisław Jan Jabłonowski (również starosta międzyrzecki). Jednokondygnacyjny budynek ma wysokie użytkowe poddasze. Wnętrza w późniejszych latach przebudowywano wielokrotnie.

Obok murowanego dworu wzniesiono jednocześnie ryglową, parterową oficynę. W połowie XIX w. połączono ją z rezydencją w jedną całość i urządzono w niej mieszkania a dawną siedzibę starostów zdegradowano do roli browaru. Po drugiej wojnie w kompleksie przeprowadzono remont i urządzono muzeum. W 1974 r. zrekonstruowano (dosłownie odtworzono na podstawie dziewiętnastowiecznych rycin) budynek bramny. (akapit) Z ekspozycji muzealnych szczególnie godna polecenia jest kolekcja portretów trumiennych wraz z tablicami herbowymi i inskrypcyjnymi. Jest unikalna. Portrety trumienne to typowo sarmacka sztuka sepulkralna, tymczasem tu, w Międzyrzeczu można oglądać podobizny

szlachciców niemieckich upozowanych na polskiego sarmatę. Z tego też powodu prezentowane są nierzadko w renomowanych europejskich muzeach.

Kolejne ciekawostki znalezione na terenie zamku to niezwykle rzadka, dwustronna gemma rzymska z wizerunkiem Gordiana III oraz zachowany prawie w całości szkielec woja z 1094 roku. Gemma z karneolu jest niewielka (28 x 25 mm), dlatego muzeum postarało się o przedstawienie jej w formie hologramu.

Warto też zwrócić uwagę na rosnący przed budynkiem oficyny pomnikowy okaz lipy szerokolistnej.

Godziny otwarcia muzeum: 01.X-31.X – poniedziałek-piątek i niedziela 9.00-16.00; w soboty zamknięte, w poniedziałki wstęp wolny 01.IV- 30.IV - poniedziałek-sobota 9.00 do 16.00; w niedzielę zamknięte; w poniedziałki wstęp wolny 01.V-30.IX - wtorek- sobota od 9.00 do 16.00; niedziela od 10.00 do 16.00; w poniedziałki zamknięte; we wtorki wstęp wolny 01.XI-31.III - poniedziałek-piątek od 9.00 do 16.00; w soboty i niedziele zamknięte; w poniedziałki wstęp wolny .

52°26'39"N 15°34'20"E | na mapie:B

Międzyrzecz

Ewa Bronikowska i jej pośmiertne wędrowki

Portrety trumienne, charakterystyczne dla zwyczajów Rzeczypospolitej XVII i XVIII w., były popularne szczególnie w Wielkopolsce. Nie zawsze podczas ceremonii pogrzebowych mocowano je do trumien, bywało, że zawieszano nad sarkofagiem. Czasem pełniły funkcję konterfektów epitafijnych.

Międzyrzeczkie muzeum swój niezwykle zbiór portretów trumiennych, blach inskrypcyjnych i herbowych używanych w ceremonii pogrzebowej zawdzięcza twórcy i wieloletniemu kustoszowi, Alfowi Kowalskiemu. Dzięki jego pasji ocalone z pobliskich kościołów ewangelickich portrety

stanowią dzisiaj obok zbioru Muzeum Narodowego w Poznaniu i Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej jeden z trzech największych zbiorów w Polsce.

Podczas organizowanych w latach 60. XX w., z okazji tysiąclecia państwa polskiego, wystaw sztuki polskiej, portrety trumienne zwróciły uwagę zagranicznych krytyków. Szczególnie wysoko oceniono wówczas barokowy portret trumienny 10-letniej Ewy Bronikowskiej (1662-1671). Każde muzeum przygotowujące wystawę poświęconą sarmackiej ceremonii pogrzebowej zwraca się do muzeum w Międzyrzeczu o wypożyczenie najważniejszych dzieł z kolekcji, a zwłaszcza portretu Ewy Bronikowskiej. Konterfekt małej dziewczynki, przedstawionej jako osoba dorosła, odwiedził najważniejsze muzea Europy i świata, popularyzując zbiory międzyrzeczkiego muzeum.

52°26'39"N 15°34'22"E | na mapie:C

Międzyrzecz

Klasycyistyczny ratusz (1813)

Murowany budynek ratusza z piętrem o konstrukcji ryglowej wzniesiono w 1581 r. na miejscu starszej, prawdopodobnie drewnianej budowli (jej relikty widoczne są w ścianach piwnic i fundamentach). Spłonął w 1666 i został odbudowany z wykorzystaniem zachowanych murów parteru. Podwyższono wówczas wieżę. Po kolejnym pożarze w XVIII w. odbudowano go już w całości z cegły. Następny pożar miasta (1827) spowodował konieczność jeszcze jednego kapitalnego remontu. Barokowa wcześniej budowla otrzymała cechy klasycystyczne a wieża zyskała neogotyckie zwieńczenie i hełm. W obecnej postaci od 1813 r.

Ciekawostki: W 1806 r. na wieży ratuszowej zaczął się miejscowy poborca podatkowy. Planował zabicie przebywającego akurat w Międzyrzeczu Napoleona Bonaparte. Do zamachu jednak nie doszło. Dziewiętnastowieczny terrorysta sam z niego zrezygnował na widok sporej ilości napoleońskich żołnierzy paradujących

po Rynku.

Podczas remontu ratusza w 1994, w kuli wieńczącej wieżę znaleziono umieszczoną tam przez Niemców 70 lat wcześniej metalową puszkę z pieczęciami, dokumentami i zdjęciami przedstawiającymi miasto na początku XX wieku.

52°26'42"N 15°34'35"E | na mapie:D

Międzyrzecz Kościół pw. św. Wojciecha

Późnoklasycystyczny kościół ewangelicki z 1834 r., należący do gminy ewangelickiej do 1945 r. W 1947 r. konsekrowany na kościół katolicki pw. św. Wojciecha. Wewnątrz kościoła ołtarz główny z obrazem Chrystusa i ewangelistów pochodzący z 1835 r.

52°26'45"N 15°34'35"E | na mapie:E

Międzyrzecz Gotycki kościół parafialny św. Jana Chrzciciela (XIV w.)

Gotycki kościół farny św. Jana Chrzciciela jest najstarszą międzyrzecką świątynią. Pierwotnie kościół parafialny wraz z otaczającym go cmentarzem lokowany był w zachodniej pierzei rynku. Nowa świątynia powstała na przełomie XV/XVI w. w pewnym oddaleniu od ratusza, przy dzisiejszej ul. Mieszka I. Z powodu zniszczeń i pożarów, budowla była wielokrotnie remontowana a jej wygląd ulegał zmianom. Przez pewien czas posiadała wolno stojącą, drewnianą dzwonnice. Dziś w jej miejscu znajduje się gładz jubileuszowy (Jubileusz 2000).

Bryłę kościoła zwraca uwagę bogato zdobionymi szczytami i niewielką drewnianą wieżyczką, nadbudowaną w 1835 r. Halowe, trzynawowe wnętrze w latach 1856-62 zostało zregotyzowane; ponowna restauracja przeprowadzona była ok. 1960 r. , ostatnia w 2009 r. W nawach oglądamy piękne sklepienie gwiaździste, w prezbiterium – kolebkowe z lunetami a w tzw. starej zakrystii zachowało się średniowieczne ożebrowanie dwuwklęsowe.

Podczas ostatniej renowacji wnętrza prowadzonej w 2009 r. odkryto na sklepieniu i w górnych partiach ścian prezbiterium wspaniałe renesansowe freski. Są jednymi z najcenniejszych w woj. lubuskim.

52°26'33"N 15°34'37"E | na mapie:F

Międzyrzecz

Neogotycki budynek poczty pruskiej

Neogotycki budynek poczty pruskiej w Międzyrzeczu powstał - jak wiele budynków użyteczności publicznej - na przełomie XIX i XX w. Zbudowany z czerwonej, glazurowanej cegły reprezentuje charakterystyczny dla tego budownictwa styl neogotycki, określany również mianem historyzmu. Poczta znajduje się przy ulicy Świerczewskiego 16.

52°26'35"N 15°34'37"E | na mapie:G

Międzyrzecz

Zabytkowy budynek dworca kolejowego

Budynek wzniesiony w 1885 roku przy trasie kolejowej łączącej Zbąszynek z Gorzowem Wielkopolskim.

52°26'41"N 15°35'35"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): , artek, bakhita, marekpic, artek, marekpic, zbyszekF60, marekpic

Trasa dodana przez: artek

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
niedziela 25 sierpnia 2024 02:40:56